

SLOVENSKI NAROD

Izjeto vsak dan popoldne iz zemlji sedelja in praznika. // Inzerati do 80 pešit vrt 6 Din 2, do 100 vrt 6 Din 2,50, od 100 do 300 vrt 6 Din 3, večji inzerati po število Din 4.-
Popust po dogovoru. Inzeratni davki posebej. // "Slovenski Narod" velja vsak dan v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.- // Rokopis se ne vrne.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Kneževa ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grojski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Slovenskega ulica 1, telefon št. 657, podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE, Ob kolodvoru 101 // SLOVENSKE GRADCE, Slovniški trg 5 // Poštno hišnica v Ljubljani št. 10.351.

Po prekinitvi turško-ruskih pogajanj:

Sklenitev paktov Turčije z Anglijo in Francijo

Ker pogajanja z Rusijo niso rodila zaželenega uspeha, bo Turčija takoj podpisala z Anglijo in Francijo dogovorjene pakte o medsebojni pomoči za primer neizvnanega napada, da na ta način zavaruje varnost v vzhodnem delu Sredozemskega morja in na Balkanu

ANKARA, 19. oktobra. br. Ker so ostala pogajanja z Rusijo brez uspeha in se ni posrečilo skleniti z njo pakta, ki bi v skladu s turškimi dogovori z Anglijo in Francijo zagotovil popolno varnost Turčije in vseh južnovzhodnih držav, se je turška vlada odločila, da takoj podpisuje pakt o medsebojni pomoči z Anglijo in Francijo. Pogajanja o tem so bila že končana. Danes so prispeli v Ankaru visoki vojaški predstavniki Anglije in Francije, ki bodo določili skupno s turškimi predstavniki še zadnje določbe vojaškega značaja, v kolikor so postale potrebne glede na položaj, ki je nastal po prekinitvi turško-ruskih pogajanj. S tem bo ustvarjen jasn položaj in preprečena vsaka nadaljnja intriga na bližnjem vzhodu in na Balkanu.

Pred podpisom turških paktov z Anglijo in Francijo

London, 19. okt. s. Po poročilih iz Pariza je pričakovati v najkrajšem času podpis formalnih pogodb o medsebojni pomoči med Turčijo in Francijo. Določena bo medsebojna pomoč v vojaškem, gospodarskem in finančnem oziru. Po zanesljivih informacijah bosta pogodbi določili avtomatično medsebojno pomoč v primeru vsakega napada v vzhodnem Sredozemlju, dalje obveznost turške pomoči v primeru, da bi morala Anglija izpolniti svoje obveznosti, ki jih je dala Rumuniji in Gr-

čiji, in končno diplomatsko konsultacijo o vseh vprašanjih, ki se tičejo Balkana. London, 19. okt. s. Včeraj sta v Ankaru dospela poveljnik angleške kopne vojske na bližnjem vzhodu general Wavel in poveljnik francoske vojske na bližnjem vzhodu general Weygand. Imela bosta oficijelne razgovore s turškimi generalnim štabom. Razgovori se prično danes dopolne. Včeraj sta posetila šefa turškega generalnega štaba in vojnega ministra.

Pogajanja se lahko nadaljujejo

London, 19. okt. br. »Times« poroča iz Moskve, da je turški zunanji minister Saradzoglu pred svojim odhodom iz Moskve izročil ruskim mednarodnim činiteljem spomenico, v kateri je jasno definiral turško stališče glede na vsa mednarodna vprašanja. Ta spomenica vsebuje tudi turške predloge za nov sporazum.

Moskva, 19. okt. e. Moskovski dopisnik »Daily Telegrapha« je dobil iz odločilnih sovjetskih krogov informacije, da se bodo pogajanja med Turčijo in Rusijo nadaljevala s pomočjo turškega kmetijskega ministra Erkmena, ki je včeraj prispel v Moskvo. Uradno je sicer obiskal veliko moskovsko kmetijsko razstavo, vendar je v

njegovem spremstvu neki visok uradniški turškega zunanje ministrstva, kar je dokaz, da prijateljski odnosi med Moskvo in Ankaro zaradi neuspeha zadnjih pogajanj niso bili omajani. Dopisnik »Daily Telegrapha« pravi, da je v splošnem bodoča politika Rusije odvisna od razvoja vojne na zapadu.

Ankara, 19. okt. br. Pod predsedstvom predsednika republike se je sredi sestan ministrski svet. Seji sta prisostvovala tudi predsednik velike narodne skupščine in šef generalnega štaba maršal Cakmak. Na seji so proučili položaj po prekinitvi pogajanj v Moskvi in sprejeli potrebne sklepe.

Ruska politika na Balkanu pod vplivom nemških teženj

London, 19. okt. z. V londonskih političnih krogih živahno komentirajo prekinitve turško-ruskih pogajanj in razpravljajo mnogo bolj o ozadiju te prekinitve, kakor pa o njenih neposrednih vzrokih. Kolikor se je moglo v Londonu izvedeti, je Rusija takoj v začetku postavila zahtevo, da mora Turčija zapreti dardanelške ožine za vse tuje vojne ladje. V teku poznejših pogajanj je Rusija to svojo zahtevo glede na obveznosti, ki jih je prevzela Turčija do Anglije in Francije, nekoliko modificirala. Tik pred zaključkom pogajanj pa se je zopet vrnila na svojo prvotno zahtevo. Izgleda, da je Rusija hotela pridobiti Turčijo za svoje cilje na Balkanu, kar pa se ji ni posrečilo. Turčija je ostala zvesta svojim obveznostim do Anglije in Francije, pa tudi po balkanskih držav. Sedaj je treba počakati, da se bo videlo, kakse politike se bo Rusija v bodoče posluževala napram Turčiji in ali se namerava tudi napram balkanskim državam posluževati metod, kakor jih je uporabljala napram baltičnim državam. Vsekakor se lahko reče, da pomeni prekinitve turško-ruskih pogajanj diplomatski poraz Rusije in Nemčije.

Vsi londonski listi posvečajo posebno pozornost dogodkom in vestem, ki so v zve-

zi z neuspešnimi pogajanj med Rusijo in Turčijo. »Evening Standard« v svojem članku poudarja, da je Turčija zavrnila nove ruske predloge in s tem preprečila Stalinove načrte ter ostala zvesta Angliji in Franciji. Turčija sicer ni odgovorila s kategoričnim »ne«, toda Anglija in Francija nikoli nista dvomili v pristanost turškega prijateljskega zadržanja do Anglije in do Francije.

London, 19. okt. s. Po informacijah mednarodnih francoskih krogov je imela mislija turškega zunanje ministra Saradzoglu v Moskvi namen, da spravi v sklad prijateljske odnose med Turčijo in Rusijo z obveznostmi turških pogodb z Anglijo in Francijo. Prihod nemškega zunanje ministra Ribbentropa v Moskvo pa je povzročil izpremembo v ruski politiki glede južnovzhodne Evrope in rusko-turških pogajanj. Na intervencijo Ribbentropa je Rusija spremenila svoje stališče do balkanskih vprašanj. Ni dvoma, da je tudi odhod nemškega poslanika von Pape- na iz Ankare v Berlin v zvezi s prekinitvijo rusko-turških pogajanj. Turčija in Rusija pa sta si vsekakor dali medsebojno zagotovilo, da ostaneta njuni odnosi sliki kot prej prijateljski.

V Berlinu so presenečeni

Berlin, 19. okt. e. Odhod turškega zunanje ministra iz Moskve in ustavev pogajanj med Rusijo in Turčijo je v tukajšnjih političnih krogih izzvala pravcato presenečenje in precejšnje zaskrbljenost. Iz službenih krogov se ni izšel noben komentar o tem dogodku. V teh krogih so bili prepričani, da bodo pogajanja v Moskvi ta teden uspešno zaključena in da se bo v vsem položaj na Balkanu in na Črnem morju popolnoma razčistilo. Kljub uradnemu turškemu komunikatu, v katerem je bilo naglašeno, da so odnosi med Turčijo in Rusijo še vedno prijateljski in da hoče Turčija ohraniti prijateljsko atmosfero, v kakršni so se pogajanja v Moskvi vodila, je političnim krogom v Berlinu zdaj jasno, da pogajanja niso bila samo prekinjena, temveč, da so zaključena in sicer z neuspehom. Turški zunanji minister Saradzoglu, ki ga imenujejo »očeta angleško-turškega sporazuma«, je moral v Moskvi prenegovati velike ovire in se bo moral še težje boriti v bodočnosti za ohranitev normalnih odnosov med Rusijo in Turčijo. Glavno vlogo je igralo

vprašanje Dardanel in prav to vprašanje je Saradzoglu spravilo v težak položaj. Postavljen je bil pred odločitev ali naj samega sebe preklči in korigira, v kolikor se je Turčija na njegovo pobudo vezala z Anglijo, ali naj zapusti Moskvo praznih rok. Zgodilo se je, da je Saradzoglu zapustil Moskvo. Z nemške strani se zavrača domneva, da je hotela pri pogajanjih s Turčijo Rusija zagotoviti Nemčiji intereso sfero na Balkanu. V nemških političnih krogih pravijo, da je ta trditve intriga Angležev. Angleška politika gre za tem, da odvrne kolikor mogoče Turčijo od Rusije in Turčijo približa Italiji. Sicer pa pravijo v Berlinu, da nimajo še točnih informacij o vzrokih neuspeha pogajanj med Rusijo in Turčijo in da bodo razlogi, ki so povzročili neuspeh znani in občutljivi šele ob nastopu reperkusije tega dogodka, ki se bo pokazala v najkrajšem času.

V svojem komentarju o rusko-turških pogajanjih na objavlja »Lokalanzeiger« Turčiji direkten opomin, češ da je njen sporazum z zapadnimi veličkami v za-

sprotju z vprašanji, ki bi jih bilo treba urediti med Rusijo in Turčijo. List poudarja, da Turčija glede na težkoče, v katerih se nahaja, ne sme pozabiti, da sta

Nemčija in Rusija dva prijateljska naroda in da bi morala zato svoje odnose prilagoditi temu obojestranskemu prijateljskemu razmerju.

Intrige na Balkanu so se že pričele

Sofija, 19. oktobra e. V Sofiji so se večeraj razširile vesti, da je prišlo v Beogradu do demonstracij proti Bolgariji in da so demonstranti razbili vse šipe na oknih bolgarskega poslaštva v Beogradu. Snovi je glede na te vesti objavilo sofijsko policijsko ravateljstvo uradni komunikate in demanti, v katerem najostreje obsoja razširjevalce teh lažnih vesti ter opozarja, da bodo oblasti proti vsem, ki jih širijo, strogo postopale. Sofijski »Mir« je v posebnem članku ostro obsojil zlonamerni manever tistih, ki razširjajo take izmišljene vesti. Med drugim pravi list, da je po mnogih težkočah, ki jih je bilo treba premagati, in po mnogih žrtvah bil sklenjen med Bolgarijo in Jugoslavijo pakt o večnem prijateljstvu. Sovražniki tega pakta pa še vedno niso nehali intrigirati in skušajo kaliti dobre odnose med obema državama. Vemo, da bi

nekateri sovražniki obeh držav imeli koristi od tega, če bi se odnosi med Bolgarijo in Jugoslavijo poslabšali zaradi tega se poslužujejo manevrov, v katere noben resen človek ne more verjeti.

Bolgarsko mnenje

Sofija, 19. oktobra e. List »Slovo« je objavil včeraj daljši članek o pogajanjih med Turčijo in Rusijo, v katerem je med drugim poudarjeno, da Bolgarija, ki je za politiko nevtralnosti in za ohranitev miru na Balkanu, obžaluje, da se Turčija in Rusija nista sporazumeli. Bolgarija to tem huje občuti, ker želi, da se razmere ob Črnem morju konsolidirajo. Verjetno pa je, da bo prišlo do novih pogajanj v kakšni novi obliki kajti Turčija ne more obrniti hrbta svojemu močnemu sosedu na severu.

V Bukarešti odobravajo odločen nastop Turčije v obrambi skupnih interesov

Bukarešta, 19. oktobra e. V rumunskih službenih krogih menijo, da se glavna vprašanja, zaradi katerih pogajanja Turčije v Moskvi niso uspele, ne tikajo neposredno Rumunije. Ruske zahteve in turški predlogi so res vsebovali tudi nekatere točke, v katerih je šlo za zadeve, ki so v zvezi z Rumunijo, toda vse te zadeve so bile drugovrstnega pomena. V glavnem je šlo pri pogajanjih med Turčijo in Rusijo za bodoče odnose Turčije s Francijo in Anglijo. Z velikim zadovoljstvom so odločilni činitelji v Rumuniji sprejeli na znanje, da je Turčija držala svojo besedo, ki jo je dala Franciji in Angliji ter je s tem izrazila svojo pripravljenost, da izpolni vse svoje obveznosti do teh dveh zapadnih velič. Z enakim zadovoljstvom pa je bila sprejeta tudi izjava iz turških vladnih krogov,

da si Turčija še nadalje želi prijateljskih odnosov z Rusijo.

V splošnem so v Bukarešti zelo zadovoljni s stališčem, ki ga je Turčija zavzela napram Rusiji, kakor tudi glede njenega zadržanja do zapadnih velič. Mnogo razpravljajo v Bukarešti tudi o vprašanju regionalnih blokov nevtralnih držav. Na odločilnih mestih so izjavili, da se tudi na konferenci v Stockholmu očitno kaže stremeljenje po osnovanju regionalnih blokov nevtralnih držav in da tako stremeljenje v sedanjem položaju v Evropi nimajo samo se verne države, temveč tudi vse države na jugovzhodu Evrope, za kar se posebno zavzema Italija. Rumunija brez vsakega obotavljanja zaupa v zavezuško Turčijo, da bo s svoje strani zavarovala skupne koristi.

Nacistična zarota na Madžarskem?

London, 19. okt. s. Iz Budimpešte poročajo, da so madžarske oblasti aretirale 110 pristavev madžarske nacionalno-socialistične organizacije. Oblasti so ugotovile, da so aretiranci pripravljali nasilno spremembo režima na Madžarskem.

Budimpešta, 19. oktobra. AA. MTT: Član razpuščenega madžarskega pokreta nadaljuje svoje tajno akcije ter so začeli v prestolnici in raznih mestih širiti revolucionarne brošure. 30 oseb je bilo aretiranih zaradi tiskanja in razširjanja letakov. V toku preiskave so našli tudi tiskarski stroj pokreta. Preiskava je ugotovila, da se je organizacija madžarske legije začela enako, kakor »tabar izvoljenih«, katerega člani so morali prisesti zvestobo Salastjevemu pokretu. Namen legije je bil ustanovitev madžarske delavske države z nasilnimi sredstvi. V zvezi s to afero je bilo aretiranih 110 oseb. Preiskava se nadaljuje. Vse vesti tujega tiska o obsegu tega pokreta, v kolikor presegajo okvir tega sporočila, so brez vsake osnove in ne odgovarjajo dejstvu.

Rusi ovirajo izvoz iz Rumunije v Nemčijo

Črnovice, 19. okt. br. V trgovinskem prometu med Nemčijo in Rumunijo je nastal popoln zastoj, ker je rusa ruska meja zaprta. Na rumunskih omejenih postajah se je koncentriralo do 300.000 ton masla, olja, fižola in drugih rumunskih pridelkov za Nemčijo. V Rumuniji pridelujejo letno 2,5 milijona stotov fižola, ki ga je doslej vsega odkupila Nemčija.

Razdelitve Poljske nihče ne priznava

London, 19. okt. br. V spodnji zbornici je državni podtajnik ministrstva za zunanje zadeve izjavil, da doslej še ni nobena vlada priznala razdelitve Poljske ne de jure, ne de facto.

Poostrena kontrola nad tujci v Švici

Bern, 19. oktobra br. Švicarska zvezna vlada je izdala poostrene ukrepe glede bivanja inozemcev in političnih emigrantov v Švici. Odslej je bivanje vseh onih, ki pridejo v Švico kot begunci, vezano na posebno dovoljenje oblasti. To dovoljenje je do začasnosti in ne sme v nobenem primeru dovesti stalne naselitve. To velja tudi za primere, ko se premožni tujci kapitalno udeležujejo pri švicarskih podjetjih ali oženejo s švicarskimi državljanjki. Oblasti lahko vsakemu beguncu določijo kraj bivanja, ki ga ne sme brez dovoljenja zapustiti. Načelno pa velja Švica samo kot prehodno ozemlje za vse begunce brez razlike. Tujci, ki bi zagrešili spekulacije, verženje ali oduševstvo, se morajo takoj izgnati. Premoženje emigrantov morajo plačati za dovoljenje bivanja v Švici posebne prispevke v fond za vzdrževanje siromašnih emigrantov. Vsak inozemec se lahko takoj izžene, če bi se pregrešil zoper interese Švice. Posebne določbe veljajo za vojaške dezertarje in ugledne politične begunce, ki pa se morajo prav tako na švicarskih tleh vzdržati vsakega političnega udejstvovanja.

Vprašanje Finske

glavni predmet stockholmske konference

Stockholm, 19. okt. e. Iz zanesljivih virov se je izvedelo, da sta predsednik finske republike Kallio in finski zunanji minister Erkkö na prvem sestanku poglavarjev skandinavskih držav, poročala o finškem stališču glede na ruske zahteve. Erkkö je zbranim predstavnikom postavil vprašanje, ali more Finska računati na pomoč skandinavskih držav in kakšna bi bila ta pomoč, če bi bila Finska prisiljena uporabiti za obrambo svojih življenjskih interesov orojke.

Washington, 19. okt. br. Finski poslanik je izročil prezidentu Rooseveltu poslanico finskega predsednika Kallia. V imenu finskega naroda, pravi Kallio v svoji poslanici, izražam vam in vašemu velikemu američkemu narodu vso zahvalo za simpatije in moralno podporo, ki ste jo nam izkazali v teh dneh. Veliko zanimanje, ki ste ga pokazali za naš položaj nam v našem spominu ne bo nikdar obledelo.

Helinski, 19. okt. e. Tukajšnji večerni listi izrecno opozarjajo na izredno prisrčen sprejem finskih gostov na konferenci v Stockholmu, obenem pa komentirajo odgovor, ki ga je poslal predsednik zveze sovjetskih republik američkemu predsedniku Rooseveltu. Posebno presenečenje je vzbudila v finski prestolnici vest agencije Havas, ki je javila iz Wa-

shingtona, da je vsebina pisma, ki ga je poslal Kallio Rooseveltu, taka, da se po njej lahko zaključi, da je v bodoče ohranitev miru med Rusijo in Finsko nemogoča. Zaradi te vesti je nastalo v finskih političnih krogih mučno razpoloženje in upanje v mirno rešitev spornih vprašanj med Finsko in Rusijo se je zaradi tega omajalo.

Solidarnost Amerike

Washington, 19. okt. e. Predsednik Roosevelt in predstavniki 20 držav Amerike so včeraj poslali švedskemu kralju Gustavu pozdravno brzojavko, v kateri pravi Roosevelt med drugim, da se Amerika pridružuje pobudi, ki jo je švedski kralj dal in da vsa Amerika podpira stremeljenje, ki jih hočejo predstavniki severnih držav izraziti ob tej priliki. Tudi Amerika je za ohranitev načela zakonitosti in reda ter bo sledila z velikim zanimanjem poteku konference v Stockholmu.

Rusija zahteva takojšnje nadaljevanje pogajanj

London, 19. okt. AA. Reuter. Po poročilih iz evropskih prestolnic je sovjetska vlada zahtevala, da se še finske delegacije Pasikivi čimprej vrne v Moskvo zaradi nadaljevanja pogajanj.

Italija zavrača vsako sodelovanje z Rusijo

Prepričana je tudi, da bo svoje zahteve dosegla brez vstopa v vojno

London, 19. oktobra br. Kralj Jurij je včeraj sprejel v nastopni avdienci novega italijanskega poslanika Bastianinija. Bastianini je v svojem govoru poudaril željo Italije po prijateljskem sodelovanju Italije z Anglijo, kralj Jurij pa je v svojem odgovoru podčrtal željo Anglije, da zavlada po vsem svetu pravičen mir, sloneč na spoštovanju mednarodnih obveznosti.

Rim, 19. oktobra br. Italijanski listi objavljajo obširna poročila o nastopni avdienci novega italijanskega poslanika Bastianinija v Londonu, pri čemer ponovno podčrtava, da Bastianini ni prinesel v London nobene spomenice Mussolinija ali kakršnekoli druge mirovne predloge. Daljša poročila objavljajo tudi o prvem sestanku novega italijanskega veleposlanika v Londonu Bastianinija z angleškim zunanjim ministrom lordom Halifaxom. »Giornale d'Italia« piše, da je razgovor trajal celo uro in da sta državniška načela vsa vprašanja evropske politike, ki so nastala, odkar sta se Bastianini in Halifax zadnjič srečala v Rimu ob priliki obiska premiera Chamberlaina v Rimu. Po razgovoru je Bastianini izjavil, da je Italija še vedno pripravljena dati na razpolago vojaškim silam vseh držav svojo pomoč in narediti slaherno uslugo, če bi šlo za mirovno posredovanje. Taki želji vojaškim silam je Italija vedno ustregala. Ponovno pa je italijanski poslanik Bastianini izjavil, da

ni prinesel v London nikakršnih konkretnih predlogov za pričetek mirovne akcije ali za organizacijo bloka nevtrálnih držav na jugovzhodu Evrope.

Curih, 19. oktobra o. »Zürcher Zeitung« poroča iz Rima, da smatra Mussolini izpolnitev italijanskih aspiracij v severni Afriki in na Rdečem morju kot zadevo, ki je ni treba rešiti z vstopom Italije v vojno, ker je rešitev teh vprašanj možna po diplomatski poti. Italijanski merodajni krogi smatrajo, da je prišla v neposredno bližino nevarnost, da izkoristi sedanjo vojno boljše višja Rusija za svoje namene. Nova nemška smer ni nikakor izpremenila italijanske politike napram Rusiji ter bo Italija tudi še nadalje proti Moskvi. Italija gradi svojo politiko na tem, da se ruska ekspanzivnost omeji in da se prepreči komunistični vdor v Evropo. Italija nikakor ne misli žrtvovati sadov svoje borbe proti komunizmu v Španiji zaradi novih političnih kombinacij. V istem smislu mora Italija podpreti medsebojni sporazum balkanskih držav, da bi Balkan z njeno pomočjo postal ovira za prodiranje komunizma na zapad.

New York, 19. oktobra mp. United Press poroča iz Tunisa, da sta protektoratna vlada v Tunisu in italijanska vlada podpisali sporazum glede obojestranskega največjega števila čet na libijski mej.

Na zapadu nič novega

Pri zadnjih spopadih so imeli Nemci velike izgube — Domneve o nemški taktiki

Pariz, 19. oktobra. AA. Havas: Svoje sporočilo francoskega vrhovnega poveljstva se glasi: Na vsem bojišču ni bilo sprememb. Velika aktivnost izvidniških oddelkov, posebno med Mozelo in Saarom.

Bruselj, 19. okt. mp. Vojaški poročevalec Independence Belge, polkovnik Riget, poroča, da je francosko poveljstvo narčoma odredilo izpraznitev najsprednejših postojank, ki so služile za opazovanje. Francozi naenotoma izvajajo Nemce k napadu, ko se na približno utrjenim postojankam, jih zasujejo z uničujočim bobnenim ognjem, ki prizadeva Nemcem velike izgube. Nemci so v poslednjih dneh poslali v borbo cele pehotne divizije, pri čemer je zbudilo veliko pozornost dejstvo, da pri napadu niso sodelovala letala in tanki, katero taktiko je nemško poveljstvo dosledno izvajalo na Poljskem. Napadi so bili izvršeni le po pol ure trajajoči topniški pripravi, vendar so granate udarjale le v postojanke, ki so jih Francozi že prej izpraznili. Francosko poveljstvo dosledno izjavi taktiko čakanja.

Pariz, 19. okt. br. O položaju na fronti poročajo nocojsnji listi, da se sprito včerajšnjih in današnjih bojov bistveno ni spremenilo. Na fronti dežuje. Nemci so v glavnem pričeli utrjevati svoje postojanke. Okrog njih grade žične mreže. Na postojankah urejajo tudi teren za svoje avtomatske orožje. Do večjih bojov je prišlo le južno od Saarbrückena, ker so Nemci pritiskali na Francoze, da bi si tako izravnali frontno linijo. Francozi so tu dobro zaščiteni po večjem gozdu, tako da jim sovražnik ni mogel do živca.

Luxemburg, 19. okt. mp. Listi poročajo, da so nemški vlaki včeraj pripeljali v Aachen in Trier večje število ranjenecov z zapadne fronte. K temu pripomnjajo, da so bile nemške izgube nesorazmerno večje kakor priporočili taktični uspehi. Nemški napad se je takoj izjalovil in ustavil, ko je naletel na utrjene francoske postojanke. Borbe se vodijo še vedno na nemškem ozemlju.

Bruselj, 19. okt. mp. Svojnji »Petit Parisien« poroča, da je francoska vlada odredila delno evakuacijo Alzacije. Iz Mulhousea je že odšlo 75.000 osebe v Biarritz in v druge kraje ob Biskajskem zalivu.

Berlin, 19. okt. z. Pričetek večjih bitk ter ojačeno letalsko in podmorničko akcijo Nemčije tolmajo v tujakih krogih kot začetek že napovedane osteršnje vojne proti obema zapadnim veleislama. Vendar pa vojaške akcije niso toliko strašne, kakor psihološke, kar se vidi zlasti tudi po tem, da skuša nemška propaganda vsak najmanjši uspeh čim bolj izkoristiti v svoje namene. Z dosedanjimi uspehi, zlasti pa z vdorom v Scapa Flow skuša nemška propaganda dokazati nadmočnost Nemčije v zraku in na morju in ohraniti nemški narod za nadaljevanje neizprosne vojne. V tujakih diplomatskih krogih pa mislijo, da je vse to le priprava za novo diplomatsko akcijo, ki jo bo začela Nemčija, da se izogne daljši vojni ali pa za to, da pridobi za aktivnejše sodelovanje Rusijo.

London, 19. okt. z. Povečano nemško aktivnost na zapadni fronti tolmajo v nekaterih londonskih krogih kot znak, da se skuša Nemčija izogniti daljši vojni na ta način, da stavi vse na eno karto. Izgleda, da računajo v Berlinu s tem, da se bo tudi na zapadni fronti obnesla taktika naglih prodorov, kakor so se je Nemci posluževali na Poljskem.

Ujeti nemški mornarji

London, 19. okt. br. Danes je bil po radiu objavljen drugi seznam nemških ujetnikov v Angliji. Včeraj je bilo objavljenih 11 imen članov posadke podmornice U 27 in U 39, ki so jih rešili, ko so angleške vojske ladje potopile obe podmornici. Danes so bila objavljena imena nadaljnjih 10 ujetnikov. Med njimi je tudi kapetan bojnega broda Brand. Tudi vsi ostali so mornarji.

Vojašnica v samostanu

Amsterdam, 19. okt. br. Katoliško glasilo »Het Nieuw« poroča, da so nemške oblasti v Bardele, majhnem okraju v bližini nizozemske meje zaplenile tamkajšnji frančiškanski samostan. Frančiškani so se morali odseliti v Brunau. Samostan je bil preurejen v zasilno vojašnico.

Racionalizacija živl v Franciji

Pariz, 19. okt. br. V Franciji se je pričela racionalizacija živl. Uradni list je danes objavil dekret, po katerem se v bodoče v ponedeljek ne bo smelo prodajati ne

govedine, ne svinjine, niti jagnjetine. Že doslej je bilo v navadi, da se svinjina v ponedeljek ni prodajala. Tudi v Angliji napovedujejo racionalizacijo nekaterih vrst najnujnejših življenjskih potrebščin, a z njo računajo tam šele na zimo.

Churchill podal ostavko?

Pariz, 19. oktobra. AA. Stefani. V tujakih političnih krogih so se sredi trdovratno širile vesti, da je angleški mornariški minister, lord Churchill, dal ostavko. Ta sklep lorda Churchilla naj bi bil posledica ostrih kritik angleških pomorskih krogov zaradi dosedanjega podcenjevanja nasprotnika ter vled nezadostnih obrambnih ukrepov proti akciji sovražnika. Angleški predsednik vlade Chamberlain naj bi bil zaprosil Churchilla, naj umakne ostavko.

Letalski napadi

London, 19. okt. e. Ministrstvo za informacije javlja, da so se včeraj popoldne zopet pojavila nemška letala nad Scapa Flowom, ki so hotela fotografirati oporišča in utrdbe v Orknejskem otočju. Protiletalske baterije so nemška izvidniška letala poglajala v beg, preden je mogel opazovalec opraviti svojo nalogo. Poročilo pravi, da je eno izmed nemških letal bilo sestreljeno in je padlo na škotsko ozemlje.

London, 19. okt. s. Letalsko ministrstvo javlja, da so se nemška izvidniška letala včeraj dvakrat skušala približati Scapa Flowu. Prvič so prileteli s severa od Kirkwalla, drugič pa z juga od Duncansby. Dve letali so opazili nad Pentland Firthom, ki loči Orknejsko otočje od škotske. Eno letalo, ki ga je protiletalsko topništvo močno obstreljevalo, se je modalo spustiti v severni škotski in ga sedaj iščejo.

Vojna na morju

Amsterdam, 19. oktobra. AA. S holandskega otoka Sirmonikov je prispela vest o borbi med šestimi vojnimi ladjami in 12 aeroplani na Severnem morju. Streljanje se je jasno slišalo, vendar ni bilo mogoče ugotoviti, kateri državi pripadajo ladje in letala.

London, 19. oktobra. s. Pretekli teden so angleške kontrolne postaje zaplenile 23.000 ton blaga, namenjenega v Nemčijo. Od začeta vojne je bilo skupno zaplenjenih do sedaj 338.000 ton.

Washington, 19. oktobra. s. Predsednik Roosevelt je včeraj sporočil, da je vsem podmornicam vojaškim silam prepovedal dostop v ameriške luke in teritorijalne vode. Izjeme veljajo samo, če je to neizogibno, na primer v hudih viharjih. Rooseveltova prepoved, da se podmornice tujih vojskujočih sil držav približajo ameriški obali, sloni na § 9. sedanjega zakona o nevtralnosti, ki predvideva gostoljubnost za podmornice samo v primeru višje sile.

Položaj v Varšavi

Pariz, 19. okt. e. Neki poljski podoficer, ki je ostal v Varšavi še po predaji in ki se mu je posrečilo pobegniti, je prispel v Pariz ter opisuje položaj v Varšavi takole: Popolnoma so porušeni kraljevski dvorci, katedrala Sv. Jana, evangelijske cerkve, poslopje zunanjega ministrstva, veliko gledališče, narodni muzej, galerija slik, parlament, centralna pošta, na odno gospodarska banka, palača Rzeczničkih, v kateri je bilo ameriško poselstvo, palača Kronberg, dva največja hotela Bristol in Evropski hotel, večina hiš na Zamkovem trgu, vse hiše v Marsalski ulici in ulici Novi svet. Zanimivo je, da ni bil porušen noben most preko Visele. Začasna vlada varšavskega župana in šefa celotne uprave so Nemci postavili d. Otona Helmutha, župana v Düsseldorfu.

Povodnji v Angliji

London, 19. okt. v. V srednji Angliji so nastale velike povodnji. Nad 600 kvadratnih milj ozemlja med Lanchesterjem in Barkinghamshiro je pod vodo, ki stoji ponekod nad polmetra meter visoko. Voda je odnesla tri velike mostove in izpodkopala mnogo cest in nasipov, tako da je ves promet ustavljen.

Nova politika Estonske

Tallin, 19. okt. AA. Na skupni seji obeh predstavniških domov je predsednik vlade predložil deklaracijo nove estonske vlade, v kateri se pravi, da Estonska spremlja s pozornostjo borbo 2 velikih sil, v katero so pritegnjeni tudi neki mali narodi ter da se je politični položaj v Evropi v zadnjih dneh znatno spremenil. Zato je Estonska dobila novo vlado, v katero so vstopili predstavniki raznih struk. Glavni cilj estonske zunanje politike je ohranitev prijateljskih zvez z vsemi sosedji ter ostalimi državami v Evropi, da se pospešijo tudi gospodarski odnosi. S sklenitvijo pakta z

Rusijo so nastali prijateljski odnosi s to vzhodno veselo na osnovi medsebojnega zaupanja in podpore. Estonska vlada bo ostala v sedanjih vojni nevtralna, ter bo skrbela za svojo gospodarsko aktivnost. Svojo narodno obrambo bo Estonska vlada še v nadalje izpolnjevala. Izvaja reformo estonske zunanje politike na gospodarskem polju, tako da si bo zagotovila potrebna tržišča za svoje proizvode. Govorec o preseljevanju Nemcev iz Estonije v Nemčijo, je predsednik vlade dejal: To vprašanje je v stvari prava revolucija v zgodovini Estonske. Estonska vlada se bo potrudila izvesti sporazum, ki ga je sklenila z Nemčijo ter bo pokazala dobro voljo, da se vsa odprta vprašanja s to državo rešijo na zadovoljiv način.

Velika prometna ovira v Ljubljani

je starinska enonadstropna hiša št. 11 v Igriški ulici

Ljubljana, 19. oktobra.

V zadnjih letih se je lice Ljubljane zelo izpremenilo in so padla poslopja, ki so bila velike prometne ovire. Urejeno je bilo središče mesta, regulacijski načrti pa so posegli tudi v predmestja. Izbojila se je bilo predvsem delezno Trnovo, kjer so razširili cesto in odprli pogled na župno cerkev.

Kljub dolgoletnemu preurejevanju pa imamo tudi sredi mesta še veliko prometnih ovir, ki bi jih bilo nujno potrebno odstraniti. Ena največjih je starinska, enonadstropna hiša št. 11 v Igriški ulici, ki zapira sicer zelo prometno cesto v širini skoraj 5 metrov. Igriška ulica je že pred leti prevzela pomembno vlogo, saj pomeni za avtomobiliste, ki vozijo po Selenburgovi ulici in Gradišču proti Rimski in Tržaški cesti, najkrajšo zvezo s tema važnima prometnima žilama. Še živahnjša je Igriška ulica odkar vozi po Gradišču in Rimski cesti tramvaj in je na vogalu Gradišča in Rimske ceste nastal za avtomobiliste zelo nevaren oster ovinek.

Hiša št. 11 v Igriški ulici je posebno velika ovira zlasti zaradi tega, ker stoji na izhodu Igriške ulice na Borštnikov trg, kjer je tudi postajališče avtobusov, ki prihajajo iz Polhovega gradca, z Vrhnike in drugih krajev ob Tržaški cesti. Njen last-

nik je ugleden obrtnik g. Franc Škafar in jo je že pred leti pod ugodnimi pogoji ponudil mestni občini v odkup. Odkup hiše bi prejel ugodni ovirati tudi njen prejšnji lastnik in po prodaji izgovorjeni užitek, zdaj že pok. Bolte, po njegovi nedavni smrti pa ni na odkup te hiše nobene ovire več. Če bi jo mestna občina odkupila in podrla, bi bila cesta na tem kraju lahko razširjena na normalno širino, ki znaša okoli 12 m, zdaj pa je široka komaj 5 m. Kaj pomeni takšna ožina ob izhodu na prometni Borštnikov trg si lahko mislimo, o tem pa bi vedeli veliko povedati tudi avtomobilisti, ki iverajo vožnjo po tej ulici.

Cim bo hiša št. 11 v Igriški ulici odkupljena in podrla, bo ulica dovolj široka, da bo brez vseh nevarnosti zmogla velik avtomobilski in sploh vojni promet, ki mu zdaj ni kos. Če je bil urejen dohod do trnovske cerkve, ki se daleč ni tako prometna, je tem bolj upravičeno pričakovanje, da bo občina spoznala interese javnosti, varnega prometa in prometne interese sploh ter ukrenila vse potrebno, da na tej več kot kolčijši točki sredi mesta odstrani nevarno oviro. To zahteva naposled tudi ureditev starodavnega Borštnikovega trga, ki zasluži, da mu posvetimo vsaj toliko pozornosti, kolikor smo je že pred leti posvetili Trnovemu.

oni, ki niso smučarji. Informacije dobite v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4/I.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Četrtek, 19. oktobra: Kozarec vode. Izven. Znižane cene.

Petek, 20. oktobra: ob 15. uri Kacijanar. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 14 din navzdol.

Sobota, 21. oktobra: Antigona. Premiera. Premierski abonma.

Nedelja, 22. oktobra: ob 15. uri: Piskica in Tonček. Mladinska predstava. Znižane cene. Ob 20. uri Zene na Niakuvorju. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 23. oktobra: Recitacija bolgarskih pisateljev. Cene od 10 din navzdol.

Premiera ene izmed najtehtnejših grških tragedij, Sofoklejeve »Antigone« bo v soboto za premierski abonma. Pri tej priliki se bosta predstavila našemu občinstvu dva mlada igralca: novo angažirana članica Vladoša Simčičeva v vlogi Izmene, ki je nastopila v pretekli sezoni v mariborskem gledališču, ter Igor v vlogi Haimona. Režijo ima Fr. Lipah.

OPERA

Začetek ob 20.

Četrtek, 19. oktobra: Kjer škranček žvr-goll. Red Četrtek

Petek, 20. oktobra: zaprto

Sobota, 21. oktobra: Travlata. Gostovanje Zlate Gjurgjenac. Izven

Nedelja, 22. oktobra: Sabska kraljica. Gostovanje Josipa Gostiča. Izven

Ponedeljek, 23. oktobra: zaprto

Jesen v planinah

Ljubljana, 19. oktobra

Jesen je s svojimi pestrimi barvami prekrila doline in planine. V gozdovih tiho stoji stoletna drevesa ter polagoma trošijo listje na rosna tla. Sonce vlija svoje tople žarke na jesensko naravo, ki nosi v omraku jesenskega gozda čar starodavnih pravljic. Noge zmagujejo na jesenskih izletih z lahkoto vse strmine in s polneto toploto prežeto telo skopari z močmi. Jesenski dan v gorah poživi človeka in ga navda z radostjo in vedro voljo. Sedaj sreča v planinah le samotnega popotnika, ki uživa v čarobnih lepotah jesenske prirode, v tihih planinskih kočah ali v okajenih oglaskih in drvarskih bajtah. Jesenski večer v planinah je nepozabno doživetje. Gozd se pogreze v neprednost, doline se zavijejo v vijoličasto meglo, vse leži v barvastem morju. Vzdolž obzorja se vlečejo samotne oblazine krpe ter zastavljajo stnjino neba. Hitro se spušta jesenska noč, vetrovi zabučo od nekod. V daljnih dolinah migljajo luči kakor zvezde na prevrnjenem nebesnem svodu.

Ali je vsakomur dostopen raj v jesenski naravi? Seveda: v soboto si je treba izbrati gorake predela, ki jih želiš posetiti, pripraviti oprtnik, določiti čas odhoda in naslednje jutranje jesensko sonce te že pozdravlja visoko v planinah. Slovensko planinsko društvo skrbi s svojimi posojenskimi izletih zavetišče pred nenadnimi viharji. Potrebno je določiti izlet tako, da v soboto ob večernih urah oziroma v nedeljo v opoldanskih urah dosežeš eno planinsko postojanko, ki je oskrbovana. Tam se primerno okrepite za nadaljnjo pot. Oskrbovane so nekatere planinske kočice in sicer stalno »Zlatorog«, ki služi kot izhodišče za vse vrhove Bohinjskih planin, Dom na Komni, ki se še pripravlja na zimsko sezono, Dom na Kravcu, ki nudi pestro silko jesenskih gozdov proti dolini Kokre, kočica na Veliki Planini, tih planota polna pomena jesenskega cvetja, Dom v Karmniški Bistrici, izhodišče za planinske izlete v Jermanova vrata in na Kokoškovo sedlo, kjer so postojanke SPD še oskrbovane ob sobotah in nedeljah. Pod Stolom čaka Valvasorjev dom na posestniku, da si razgledaš prostrano Savsko dolino. Planinci izrabite leto jesenske dneve ter pohitite v jesensko naravo, kajti kmalu pride zima, takrat pa bodo priklenjeni za zapečke vsi

ka, ki je prešel v trajno last zmagovalca. Igro je sodil g. Dolinar dobro in s priznabo objektivnostjo.

— Za predavanje o zaščiti pred napadi iz zraka je tokrat vladalo večje zanimanje, morda tudi radi tega, ker se je vršilo s sklopičnimi silami. V Društvenem domu se je zbralo lepo število poslušalcev, ki so s zanimanjem sledili izvajanjem predavatelja inšpektorja gasilske zajednice g. inž. Dolenca. Zlasti je pozdraviti, da se je na pobudo naših šolskih oblasti predavanja udeležila tudi šolska mladina višjih razredov osnovne in meščanske šole kakor tudi učenci obrtno nadaljevalne šole in mladi gasilci. Morda ne bi bilo odveč, če bi se čimprej organiziral fingirani napad s sodelovanjem letal. Takih vaj je bilo pri nas pravzaprav zelo malo, pa se pri tistih so letala nevidno preletela našo dolino, ne da bi bila izvršila dozdnevni napad. Tudi nočne napadalne vaje bi kazalo ponoviti ter naše prebivalstvo temeljito pripraviti na to, kako se ima ravnati v takih slučajih. Prestopki pa naj bi se kontrolirali in občutno kaznovali.

Boleznica

KOLEBAR

Danes: Četrtek, 19. oktobra katoličani: Peter Alkan, Etbin

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Simfonija življenja
Kino Sloga: Kapetan Džek
Kino Union: Obtožena
Kino Moste: »Ona in njenih 100« in »Dan maščevanja«

V neodvisna razstava Kluba neodvisnih v Jakopičevem paviljonu

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62, Garts, Moste — Zaloška cesta.

»Trboveljski slavčki« v šmarski dolini

Šmartno, 19. oktobra. Skladatelj Ivan Grbec je skomponiral na pobudo zborovodje Trboveljskih slavčkov g. Šuligoja troglasno mladinsko mašo na staroslovensko besedilo. Mašo so nastudirali »Slavčki« in jo že zapeli zadnjič v Trbovljah, v nedeljo popoldne pa so prihiteli v našo dolino. Poseben sprejemni odbor obstojel iz šmarskega »Zvonca«, cerkvenih pevcev, tukajšnjega učiteljskega zbora in naših narodnih gospa je pripravil vse potrebno za razpečevanje vstopnic in za pogostitev mladine.

Naša velika cerkev je sprejela toliko poslušalcev, kakor jih prireditelji niso pričakovali. Za uvod v koncert je zaigral skladatelj g. Matija Tome nekaj skladb, nato pa so izvajali »Slavčki« Grbečovo mašo. Ob zaključku so dodali Slavčki še Schabovo Zdravo Marijo in Grbečovo duhovno skladbo Jezusček — puščiček.

Vsa izvajanja Slavčkov so dokazala, da so na stari višini, ki so jo dokazali že v preminih krajih v Jugoslaviji pa tudi na inozemskih turnejah. Ob zaključku nastopa je zaigral skladatelj g. Tome še lastno orgelsko skladbo. Potem je bil duhovni koncert zaključen. Cerkevni koncert je posetilo vse glasbeno naobraženo občinstvo iz šmartna, Litije in od drugod, ki je hotelo slišati najnovejša izvajanja naših mladih pevcev pa tudi takih, ki še niso čuli Slavčkov. Ker je bil koncert v cerkvi, občinstvo ni moglo izreči odličnim pevcem in njihovemu poštovanemu zborovodji g. učitelju Šuligoju priznanja, so priredili Slavčki še koncert posvetnih skladb pred cerkvijo. Pevci so zavzeli mesta na stopnicah, občinstvo pa na trgu med cerkvijo in ljudsko šolo.

Naši mladi pevec in pevke so zapeli najbolj priljubljene narodne in umetne mladinske pesmi. Začeli so s skoro že ponarodelo »Tam gori za naše vasjo«, zaključili pa so s himno Trboveljskih slavčkov: »Mi smo pa od tam doma...«

Pevci in njih vodja g. Šuligoj so bili toplotno nagrajeni za svoje krasno petje. Po koncertu so šmarčani preskrbeli mladim gostom za zakusko, z večernim vlakom pa se je mladina vrnila domov.

Šuligojeva pevška družina bo s staroslovensko mašo nadaljevala koncertno turnejo tudi po drugih krajih. Gotovo bo žela prav take uspehe in priznanja, kakor pri nas.

SPORT

— Srbski zimsko-sportni savez. Svoji so se sestali predstavniki zimsko-sportnega saveza in predstavniki klubov, ki imajo smučarske sekcije pod predstvom Vlade Dimića. Zborovalci so sklenili ustanoviti samostojen srbski zimsko-sportni smučarski savez s sedežem v Beogradu za vse ozemlje izven Hrvatske in dravske banovine.

Prošnja občinski upravi

Ljubljana, 19. oktobra

Sedaj koplje pošta uprava po mestu jarke za podzemsko napeljavo telefonskega kablo. Tako se je zgodilo že pred mesecem v Kopališki ulici na Kolesiji. Toda pri zasipavanju poštni delavci niso bili preveč obzirni. Zasuli so jarke po hodniku kar z ilovico in grobim kamenjem, tako da so hodniki zdaj podobni hribovskim kolovozom. Po njih ni mogoče hoditi več, zlasti ker jih je zadnje čase razmočilo jesensko deževje. Okoliški prebivalci prosijo mestno poglavarstvo, naj da hodnike primerno popraviti ter jih spraviti v prejšnje stanje.

Zeleni bi tudi, da se že enkrat napravi most čez Gradaščico ob kopališču, ker je sedanja brv v večnem popravilu, in je le čudež, da si ni še nič zlomil nog ob luknjah, ki so karakteristične za to brv.

Tudi leseni »salone«, naslonjen na tamkajšnje gostilno, prav nič ne krasijo okolice in bi ga bilo treba podreti z gostilniškim poslopjem vred, ob vodi pa zgraditi cesto, ki je menda že v načrtu.

Tudi cesto ob nasprotnem bregu naj bi mestno poglavarstvo uredilo, ker sedaj vozi in hodi vse le po hodniku ob nakaznem cestušču. Prosimo nekoliko več zanimanja tudi za ta sicer privlačni del mesta.

Davkoplačevalci

Borzna poročila.

Curih, 19. oktobra. Pariz 10.085, London 17.90, New York 545.875, Bruselj 75.00, Milan 22.50, Amsterdam 236.75, Berlin 1781—, Stockholm 106.20, Oslo 101.25, Kopenhagen 86.075.

DNEVNE VESTI

— Novi kovanci po 1 din. Na osnovi odloka finančnega ministra z dne 13. t. m. izdani Narodna banka 20. t. m. prometno nove enodinarske kovance, tako da bodo od tega dne dalje v prometu novi kovanci po 50, 20, 2, 1 in 0,50 din. Narodna banka je pravčasno preskrbela razporeditev novih dinarskih kovancev po vseh podružnicah tako, da lahko pridejo novi kovanci v promet na vsem državnem ozemlju istočasno. Na osnovi odloka št. 10. zakona o kovanku novega denarja so vse zakone, banovinske in občinske blaginje dolžne sprejemati nove kovance do 1500 din. privlačniki pa do 200 din. za eno izplačilo. Stari 1 dinarski kovanci bodo vzeti iz prometa do vključno 20. aprila 1940. Po izteku tega roka bodo enodinarski kovanci prenehali biti zakonito plačilno sredstvo ter se bodo v nadaljnjem roku 6 mesecev lahko še zamenjali brez odbitka na blaginjah Narodne banke ter državnih ustanov. Ob tej priliki se opozarja vso pripradeti, da je za zamenjavo 50 dinarskih kovancev dolocen istotako samo rok 6 mesecev, ki poteka na osnovi odloka finančnega ministra dne 16. februarja 1940. Ker prenehajo 50 dinarski kovanci ta dan biti zakonito plačilno sredstvo, se pozivajo vsi ki imajo te kovance, da jih v lastnem interesu v najkrajšem roku zamenjajo na blaginjah Narodne banke ali pri državnih finančnih ustanovah.

— Konferenca gospodarskih zbornic. Včeraj se je v Beogradu nadaljevala konferenca gospodarskih zbornic. Na dnevnem redu je bilo vprašanje preskrbovanja naše industrije s surovinami. Pomembnejše strovin se opaža zlasti v tekstilni in kovinski industriji. Obravnavala se je možnost izmenjave surovin z inozemstvom. Ugovorene je bila nujna potreba, da se naše kreditne prilike čimprej normalizirajo. Sklenjeno je bilo naprositi pristojne čimprej, naj se omogoči naši trgovini in industriji normalno kreditiranje. Zastopniki gospodarskih zbornic so izrazili željo, naj bi se vodila naša zunanja trgovina enotno.

— Doložitev izvoznih kontingentov konj za klirinške države. Ožji strokovni odbor zavoda za pospeševanje zunanje trgovine je v torku na svoji seji sklepal o izvozu konj iz naše države. Ugotovljeno je bilo, da je v naši državi še okrog pol milijona konj za izvoz tudi potem, ko bi konje morali rekvirirati za največje potrebe državne obrambe. Zato so sklenili, da izdajo dovoljenje za izvoz nekaj tisoč konj. Doloženi so bili naslednji kontingenti: za Francijo 4000, Nemčijo 2400, Švico 1500 in Italijo 500 konj. Za druge države pred vsem Turčijo, ki kupujejo konje za devizami, bodo izdajali dovoljenja za izvoz od primera do primera.

— Stanarine ne bodo smele biti višje tudi po 1. novembru. Čitatelji so poučeni o ministrski uredbi o pobujanju dragotin ter o določilih, da se stanarine ne smejo povzročiti po 1. septembru. Člen 11 uredbi si nekateri napačno razlagajo in zato se vprašujejo, če bo morala množica povzročiti stanarine po 1. novembru tistim stanovalcem, ki se bodo vselili šele tedaj. Ministrstvo za socialno politiko je izdalo pojasnilo, da so najemodajalci, ki so po uveljavljenju uredbi zahtevali, naj se najemniki izselijo ali plačajo višjo najemnino, kršili člen 11 uredbi. Zato ne bodo smeli zahtevati višje najemnine tudi po 1. novembru kakor 1. septembra.

— Pred novimi trgovinskimi pogajanjmi. Dočim so trgovinska pogajanja z Nemčijo in Grčijo končana, z Italijo so se pa pravkar pričela v Beogradu, se pripravljajo na merodajnem mestu na nova trgovinska pogajanja. V kratkem se prične trgovinska pogajanja med našo državo in Madžarsko, ter Madžarsko, Švico, Anglijo in Francijo. Še v tekočem letu se obetajo tudi tri trgovinska pogajanja s Švedsko. Gospodarske zbornice so se obrnile na svoje člane, naj jim čimprej pošljejo podatke in konkretne predloge za ta pogajanja.

— Konkurni in prisilne poravnave. Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za čas od 1. do 15. t. m. sledečo statistiko (številke v oklepaju se nanašajo na prvo polovico lanskega leta): Otvorjeni konkurzi v savski banovini 2 (1), v drinski (1), v dunavski (3). Razglašene prisilne poravnave izven konkurne v dravski banovini 3 (1), v savski 3 (3), v primorski (1), v drinski 2, v zetski 1, v dunavski 7 (1). Konkurna konkurzna postopanja v dravski banovini (1), v savski 2 (2), v vrbski 1, v drinski 3 (1), v dunavski 2, v moravski 3 (2), v vardski (1). Beograd, Zemun, Pančevo 1 (1). Potrjene prisilne poravnave v dravski 3 (2), v savski 1 (3), v dunavski (1), v moravski 1, v vardski 1.

— 50.000 pralščev bomo izvozili v Nemčijo. Na zadnjem sestanku jugoslovanskega stalnega gospodarskega odbora je bil določen kontingent izvoza naših pralščev v Nemčijo. V tekočem četrtletju bomo izvozili vsak teden v Nemčijo 3.500 živih pralščev, v zadnjem tednu decembra pa 3.000, skupaj torej 34.000. Vprašanje izvoza zakladnih pralščev še ni rešeno, dana pa je poznost, da jih izvozimo okrog 15.000. Tako bi do konca tekočega leta izvozili v Nemčijo 50.000 pralščev. Urejeno bo tudi vprašanje izvoza slanine in masti. Iz Nemčije bomo pa uvozili premo, koks, kemikalije, stroje, železniški material, prevozna sredstva itd.

— Paketi s svežim sadjem. Z 20. oktobra t. l. prične pošta sprejemati pakete s svežim sadjem po nižnji tarifi in sicer do 6 kg 5 din, preko 6 do 9 kilogramov 8 din in preko 9 do 12 kg 10 din. Težji paketi s svežim sadjem niso dovoljeni. Prav tako se ti paketi ne sprejemajo kot ločenke, z označbo vrednosti, naslovljeni na poste restante ali kot ekspresni. Lahko so pa odkupni ali s povratnico, za kar je treba plačati pripadajočo pristojnino po splošni tarifi. Vsebovati smejo samo sveže in nepredelano sadje in to: češnje, jabolka, hruške, grozdje, marelice, breskve, češnje, višnje, kutne (dunje), sveže fige, lešnike, mandlje in orehe v lupinah, kostanj, oranže in mandarinske. Sadež lahko pošiljajo samo domači proizvajalci. Pošiljalkam ne sme biti priložno pisмено sporočilo. Z eno spremnico se lahko predajo na pošto največ trije paketi s svežim sadjem, ako so vsi istega pošiljatelja in niso slovljeni na istega naslovnika in ako niso odkupni. Nedostavljivih paketov s svežim sadjem pošte ne odvajajo temveč jih vračajo pošiljateljem takoj, ko ugotovijo nedostavljivost. Za izgubljene in poškodovane pakete s svežim sadjem plačuje pošta upravnemu odškodnino po dnevi ceni vsebine, toda največ 5 din za kilogram. Paketi s svežim sadjem se lahko predajo na pošto v dobi od 1. maja do 15. decembra vsakega leta.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo glojoma oblačno in vedro. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Beogradu 30, v Zagrebu 28, v Sarajevu 27, v Mariboru 26,8, v Dubrovniku in Kumboru 23, v Splitu 22, v Ljubljani 21,4, na Visu 20, na Rabu 19. Davi je kazal barometer v Ljubljani 761,4, temperatura je znašala 12,8.

— Nehote ustrelili nedolžnega človeka. Trgovca z lesom Franjo Tomašević iz vasi Sedlarice na Hrvatskem se je vrnil pred tremi dnevi pozno ponoči domov in takoj je legel k počitku. Ponoči je pa vrle nekdo skozi okno na posteljo njegove žene kol. Tomašević je takoj vstal in misleč, da je pred hišo vlomilec, je vzel samokres. Ropot je čul sosed Josip Terežan in prišel je pogledat, kaj je. Pod razbitim oknom ga je pa Tomašević nehote in nevede ustrelil. Terežanov sin je odšel za očetom in zaklical je Tomaševiću, naj ne strelja, toda bilo je že prepozno. Terežanova so prepeljali v bolnico, kjer je kmalu umrl.

— Pei je, ko so mu rezali nogo. Mizar-ski pomočnik Ivan Marjanović je skočil v Sisku pod lokomotivo, ki mu je razsarsila levo roko in nogo. Prepeljali so ga v bolnico, kjer so mu morali levo nogo amputirati. Ko so mu rezali nogo, je veselo prepeval. Fant ima lep glas in navzlic strašnim bolečinam zabava bolnike s petjem.

— Smrtne nesreče v rudniku. V torku se je pripetila v bosanskem rudniku Varsa Majdan smrtna nesreča. Rudarji so zažigali mino. Marko Josipović se pa ni pravčasno skril in ko je nastala eksplozija, je zadobil tako težke poškodbe, da je kmalu po prevozu v bolnico izdihnil.

— Na smrt obsojeni zločinec pobegnil. Orožniki iz Babinogrede so izsledili in aretirali nevarnega tolovaja Mato Kneževića, ki je nedavno pobegnil iz kaznišnice v Stari Gradski in se klatil po okolici. Leta 1931 je Knežević zaklal in oropal svojega sosedo Franjo Kneževića. Obsojen je bil na smrt, pozneje pa pomilodšen na 18 let roboje.

— Nesreče. Posestnik Karel Cerar iz Zadobrova je včeraj padel pod voz in se poškodoval po glavi in po rokah. — Delavcu Vinku Mladavcu, ki je bil zaposlen pri žaganju drv na cirkularni, je smotil odletelo v glavo težko poleno in zdrobilo celjost. — Zasebnica Marija Poljanec iz Ljubljane je padla in si zlomila levo nogo. — Zagar Rudolf Garasol iz Rudnika je padel s kolesa in se teže poškodoval na desni rami. — Na cesti je padla zasebnica Marija Krizman iz Ljubljane in sicer tako nesrečno, da si je zlomila desno nogo. — Enako smolo je imel tudi izdelovalec celuloidnih izdelkov Alojz Bačič, ki je nekje v mestu padel s kolesa in si zlomil nogo pod kolenom.

— Z brivito si je prežejala treh. Včeraj popoldne so prepeljali v ljubljansko bolnico 32letno lovčovo ženo Ano L. iz Cislavja pri Kočevju. Nesrečna žena je v obupu posegla po moževi brivici in si prežejala treh. Kaj je nesrečno poglavo v obup, ni znano. Ano so v bolnici operirali, a je njeno stanje še vedno zelo resno.

— Z lešve je padla. Posestnica Marija Mlakarjeva iz Družinske vasi na Dolenjskem je morala včeraj po lestvi na podstrešje. Ko je bila že na vrhu lestve, pa ji je nenadoma spodrsnilo in je padla z glavo na tla. Nesrečnica je obledela nezavestna in so jo našli sosedje šele dve uri. Mlakarjeva je imela na glavi veliko rano in je izgubila mnogo krvi. Pretresla si je tudi možgane, ima pa najbrž še druge notranje poškodbe. Prvo pomoč ji je nudil iz št. Jerneja poklicani zdravnik.

— Uboj. V vasi Merenje na Hrvatskem je Ivan Novoselac zaklal z nožem 39letno kmetico Janco Petrošo. Janica je bila s svojim možem Ivanom pred hišo, ko je prišel Novoselac, ki je bil precej pijan, in kar na lepem jo je jel zmerjati. Petroša mu je rekla, naj gre domov. To je pa pijanega Novoselca tako razkažilo, da je potegnil nož in navlažil nanj. Janica je hotela svojo glavo braniti, pa je nalezla slabo. Pijanec se je zakadil v njo in jo zabodel z nožem. Težko ranjeno ženo so prepeljali v bolnico, kjer je kmalu izdihnila.

— Zverinska mati. V vasi Kostajniški Majur na Hrvatskem se je odigrala včeraj zjutraj krvava družinska tragedija. 50letna Manda Kalajdžić se s sekro težko ranila svojega 26letnega sina Iva. Sin je prejšnjo noč popiljal in mati ga je našla zjutraj za mizo spečega. Ni znano, kaj jo je napotilo, da je pograbila sekiro in udarila z njo osemkrat sina. Ranila ga je tako težko, da ni nobenega upanja, da bi ostal živ. Ta čas, ko se je sin boril s smrtjo, je brezsrčna mati v sosedni izbi ličkala koruzo.

— Pretrčljiva tragedija. Na postaji Otok je vlak on dan do smrti povozil 26letnega kmeta Vida Balibana iz Kompletincev pri Vinkovcih. Njegova smrt je tako potrla njegovo 25letno ženo Marijo, ki je nedavno v vinkovski bolnici porodila otroka, da je od žalosti za možem umrla. Otroček je ostal živ in zanj bo morala skrbeti 82letna mati pokojnega Balibana. — V smrt od žalosti za bratom. V vasi Zakmuru blizu Foče se je obesil v torku 26letni Nedjo Čajić. Spril se je bil s svojim bratom Blagojem zaradi zemljišča in med prepričkom da je udaril s kolom po glavi. Težko ranjenega fanta so prepeljali v bolnico. Brat je zvedel, da Blagoje ne bo ostal živ in to ga je tako potrla, da se je obesil.

Iz Ljubljane

— Iz Predavanja o zakonitosti, ki so jih imeli naši strokovnjaki ing. Stanko Dimnik, univ. prof. ing. dr. Kasal in ing. arh. Tomažič, so poudarili vse strokovne poudarke, kakor inženjerje in stavarbenike, tovarne, zidarstvo in druge mojstre, podobnih strok o vseh uredbah, pravilnikih in navodilih o zaščiti pred napadi iz zraka. Posebno važen uspeh teh predavanj, ki jih je priredilo mestno poglavarstvo, je pa tudi ta, da so danes vsi strokovni poklici poučeni in znajo tudi napraviti najučinkovitejša zakonitost, za najmanjšimi stroški. Zato naj se hišni posestniki obratijo s popojnim zaupanjem nanje, ker jim bodo radi dali vse informacije in nasvete ter napravili vse potrebne načrte popolnoma po predpisih in seveda tudi tako zgradili. Ker je pa treba vse načrte namernim zakonitost predložiti mestnemu tehničnemu oddelku kot oddelku za tehnično zaščito v potrdilo, zato daje tudi ta oddelk pojasnila zlasti v izjemnih in

dvomljivih primerih, da bi hišni posestniki druge ne mogli najti zasebnih pojasnil. Mestni tehnični oddelk je namreč stori prav, ko je že o pravem času naprosil predavatelje in priredili predavanja za najrazličnejše strokovnjake. Tako je bilo n. pr. tudi za hišne posestnike in sploh občane v torku predavanje o teh vprašanjih, da so sedaj v mestu resnično vsi poučeni prav vsi krogi, ki se jih ta vprašanja tičejo. Načrtno in naglo delo mestnega poglavarstva na tem polju je prav znatno pripomoglo k pomiritev prebivalstva, ki je sedaj prepričano, da je skrb za zaščito pred nevarnostjo potrebna tudi v mirnih časih.

— Iz Tržaško cesto so pričeli krpiti. Tržaška cesta je bila že od nekdaj najbolj zamarnjena. Takoj od stika s Bleiweisovo in Cesto 29. oktobra se prične krpiti in kotanje, tako na goščo, da se zdi cestni šče, kakor da so ga razsvetli tanki Vožnja s lahimi avtomobili po tej cesti je prava muka, kajti vozovi se smejo dirjati, pri počasnejši vožnji pa odskakujejo, da je jo. Razsvetlost avtomobilov celo obkrožuje tudi takli bojni ni tudi dalje proti Brezovici in Vrhnji. Zadržanje dni so pričeli mašiti kotanje na Glincih in višje gori s peskom, kar pa seveda le malo zaleže, ker ga motorna vozila sproti razmečejo na obe strani. Baže začno modernizirati in utrjevati cestniše prihodnje leto in bodo cesto utrčili do državne meje.

Deana Durbin — Leopold Stokowsky „Ona in njenih 100“ in „Dan maščevanja“ KINO MOSTE

— Iz Znatno ojačanje javnemu in privatnemu uslužbenstvu je naklonil Vrhovni sodni svet, da bo lahko na praznike umrli tudi najmanjši uslužbenec dostojno okrasil grobove svojih dragih. Na razkošje uslužbenstvo sploh ne more misliti, zato bo pa za Vse svete počastilo rajne na najplemenitejši način, ko bo prižgalo sveče in na grobove položilo skromne vence svesvetske akcije ter tako storilo veliko dobro delo v počastitev mrtvih. S tem bo naše višje in nižje uradništvo ter uslužbenstvo sploh spet dokazalo svojo globoko srčno kulturo, ki puho bahaštvo vedno zna ločiti od prave pietete. Da bo pa ta manifestacija pietete in srčne kulture ljubljanskega uslužbenstva čim najbolj polna, je vsesvetska akcija povabila vse urade, zavode in večja podjetja k skupnemu zbiranju odkupnin od razkošja na grobovih in naprosilo predstojništva za organiziranje te pomembne akcije. Gotovo med naprosilci ne bo prav nobene izjeme in nobenega predstojništva, ki se ne bi zavedalo svoje naloge za ugled svojega uslužbenstva. Zato smo tudi trdno prepričani, da si bodo tako predstojništva kakor tudi uslužbenci prizadevali za čim večji uspeh vsesvetske akcije in gotovo o pravem času vrnilo naprosene sezname odkupnin. Počastite rajne z dobrimi deli!

— Iz Lep zgled ljubljantov je dal g. Aleksander Gjud, lastnik znane higienske brivnice in modernega damskega salona, ki je ob 50letnici obtoja svojega splošno znane in uglednega podjetja poklonil 1.000 din za mestne reveže. Svojem čestitkam in željam za nadaljnji uspeh pridruži, da mestno poglavarstvo najpogostje zahvali ljubljantu-dobrotniku tudi v imenu podpiranjih.

— Iz Gledališka uprava vjudno prost cenjeno občinstvo, da prihaja k predstavam pred 8. uro, ker bo imelo osebe po 1. nov. predlog, da zapre točno ob osmih dohod v poslojce, ter ne bodo imeli obiskovalci več psovca za pritožbe zavoljo motenja predstav.

— Iz Najslavnejši dirigent in koncertni mojster Leopold Stokowsky in sloviti ameriški slavček Dina Derbin nastopata danes v kinu Moste v nepozabnem velen filmu »Ona in njenih 100«. Newyorška filharmonija izvaja znamenite skladbe Wagnerja, Liszta, Čajkovskega, Mozarta, Verdieja in Holländerja. Humor, zabava, petje in očarljiva glasba bodo navdušile vsakega Ne zamudite!

— Iz »Slovenski klub« na univerzi bo imel redni občni zbor v petek, 20. t. m. ob 20. v svojem lokalu na Bleiweisovi cesti 48.

— Iz Tečaj za izobrazbo otroških negovalk in spremljevalk, ki ga prired. mest. odesk za zaščito dece, se prične prav v kratkem. Opozarjamo zlasti matere predšolskih in šolobveznih otrok, prav tak pa tudi vse nad 40 let stare žene, zlasti iz

Kdo je morilec lepe plesalke Ivette Delange je vprašanje, o katerem razpravlja film

OBTOŽENA

V glavnih vlogah: Douglas Fairbanks Jr., Dolores del Rio in Florence Desmond. — KINO UNION, tel. 22-21. Ob 16., 19., 21. OPOZARJAMO, da redno predvajamo najnovejši FOXOV tednik!

SAMO SE DANES KINO MATICA, tel. 21-24 — ob 16., 19., 21. uri. prekrasni glasbeni film ZARAH LEANDER — HANS STUWE — MARINA ROKE

SIMFONJA ŽIVLJENJA

ČAJKOVSKI Nad 11.000 obiskovalcev je dosedaj videlo ta film in vsesplošno se čuje najboljšo pohvalo — kakršne še leta in leta ni bil deležen noben glasbeni film.

KINO SLOGA, tel. 27-30 Izredno napet cowbojski film s mladim a že slavnim svezdnikom, pevcem divjega zapada BOBOM BAKERJEM in njegovim iskrim konjem arabcem »APACHEM«.

KAPETAN DZEK

Danes ob 16., 19. in 21. uri. Junaštvo, divje borbe in najlepše balade divjega ameriškega zapada!

delavskih krogov, naj se tečaja udeleže v čim večjem številu, ker se bodo naučile v njem vsega, kar je potrebno za varstvo otrok pred zračnimi napadi. Predavanja bodo trikrat na teden v večernih urah in bodo tečaj trajali približno 4 do 5 tednov. Seveda se obisk tečaja priporoča ne samo zaradi pripravljenosti za primer potrebe, temveč tudi zaradi splošne izobrazbe žene za nego otrok v vsakdanjem življenju. Prijave sprejema dopoldne in popoldne med uradnimi urami odesk za zaščito dece v sobi št. 43. v I. nadstropju desne hiše magistrata, Mestni trg št. 2.

— Iz Pregled motornih vozil. V sredo 25. t. m. od 11. do 13. ure bodo v Ljubljani pri upravi policije (v Šubičevi ulici) pregledi motornih vozil (ki letos še niso bila pregledana). Uprava policije poziva prizadete lastnike iz Ljubljane in iz srezov

Kamnik, Kočevje, Kranj, Krško, Logatec, Novo mesto, Radovljica in Škofja Loka, da pripeljejo dotična motorna vozila pravčasno pred komisijo. Zamudnilci bo zadel kazen.

— Iz Potepuhi v rožniškem gozdu. Sprehajalci po Rožniku pripovedujejo, da se zbira tam čedalje več sumljivih tipov, ki nadlegujejo ljudi s prosičenjem in če so odklonjeni, nastopajo naravnost izvalno. Posebno drzni so potepuhi napram ženskam, ki se jih čisto komaj ubranijo. Še več sumljivih potepuhov pa je v šišenskem gozdu, kjer potepujo ob lepih dnevih v praproti ob potih in se norčujejo iz sprehajalcev, a čisto jih tudi nahajajo in nasledujejo prav v dolino.

Negavice ročavice KARNICNIK. Nebotičnik.

V Ljubljano je skočil Tragedija železničarja Franca Zoreta iz Maribora

Ljubljana, 19. oktobra. Včeraj popoldne, ko se je začelo že mratiti, sta dve ženski ob Ljubljani v Zgor. na Kašlju opazili ob brežju truplo momega škega. Poklicali sta sosedo, ki se truplo izvešili na suho. Med tem so prišli tudi že orožniki, ki so jih obvestili o najdbi in utopljenca. Preiskali so njegove žepne in našli samo legitimacijo na ime Franca Zoreta in fotografijo, na kateri je bil utopljenec z ženo in otrokom. Po legitimaciji je bilo razvidno, da je utopljenec Zore Franc iz Maribora in da je bil uslužben v mariborski kurilnici. Orožniki so takoj obvestili vodstvo kurilnice o najdbi in iz Maribora so dobili obvestilo, da je bil Franc Zore zaposlen v kurilnici državnih železnic ter da so ga pogrešali že od 1. oktobra. Po poročilu, ki smo ga dobili iz Mari-

bora, je nesrečni Franc Zore, ki je bil železničar-služilec v mariborski kurilnici, odpotoval sam 1. oktobra iz Maribora nekam na Gorenjsko, kjer prebiva njegova mati. Pri materi se je zadržal nekaj dni, nato je pa odpotoval proti Ljubljani. Za iz Maribora je Zore odšel zelo potrt in žalosten. Posebno si je gual k arcu to, da ni dobil stalnega nameščenja pri železnici, čeprav se je močno trudil, da bi uveljavil svojo eksistenco. Najbrž je po odhodu z materinega doma taval po deželi ter si v skrajnem obupu končal življenje v Ljubljani. Zapuščena žena in enega otroka. Njegovi tovariši, ki so ga poznali kot izredno marljivo, sočustvujejo z njegovo nesrečno družino. Truplo pokojnega Zoreta leži zdaj v mrtvašnici v D. M. v Polju.

Iz Celja

— c Zanimive pritožbe proti tvrdki Westen v Celju. Kakor je morda našim čitateljem v spominu, je leta 1938 neki nemški mojster v Westnovi tovarni v Gaberju med delom udaril neko slovensko delavko. Delavstvo je zaradi tega zahtevalo, da podjetje odpušči omenjenega mojstra. Ker se je podjetje tej zahtevi uprlo, je stopilo delavstvo Westnove tovarne v stavko. Podjetje je nato odpustilo okrog 500 delavcev in delavk. Pri odpustu je opremilo nekatere delavske knjižice z rdečim žigom in nekim znamenjem ter je menda hotelo s tem označiti lastnike takih delavskih knjižic za komuniste. Ti delavci so potem iskali zaposelitev pri raznih drugih podjetjih, a so bili povsod zavrnjeni, odvisno, ker so bile njihove delavske knjižice opremljene z rdečimi žigi in omenjenimi znamenji. Ti delavci, ki jih je okrog 30, so se končno odločili, da vložijo proti tvrdki A. Westen d. d. tožbe in zahtevajo odškodnino za izgubo na zaslužku. Prvi je vložil tako tožbo brezposelni delavec Miha Kolenc iz Celja in zahteval odškodnino v znesku 28.000 din. O tej tožbi je bila pred dnevi na okrožnem sodišču v Celju raprava, ki jo je vodil s. o. s. g. Brečko. Zaslanih je bilo več podjetnikov, ki so izpovedali v prilog to-

varne Westen. Generalni konzul v p. in bivši narodni poslanec dr. Anton Novčan je kot priča izpovedal, da je hotel 1. 1936. intervenirati pri industriji Westen v prilog delavcev, a se nikakor ni mogel z njim sestati. Razprava je bila končana s poročilom, da bo sodišče izdalo pisмено sodbo. Sedaj bo prišlo na vrsto še okoli 30 tožb ostalih prizadetih delavcev. Zanimivo je, da je odvetniška zbornica obvestila celjske odvetnike, da naj prevzamejo brezplačno zastopstvo tožbe delavcev.

— c Kretivo »Celjski grofje« na celjskem odru. Mariborsko Narodno gledališče bo uprizorilo v sredo 25. t. m. ob 20. v Mestnem gledališču v Celju znano dramo Bratka Kretfa »Celjski grofje«. Predstava bo za abnoma. Neobstojni bodo dobili vstopnice od petke dalje v predprodaji v Slovaški knjigarni.

— c Kitajski škof v Celju. V sredo opoldne je prišel kitajski škof mgr. Čang s vlakom iz Krškega v Celje. Ogledal si je zanimivosti mesta in se popoldne odpeljal proti Slovenski Bistrici.

DVA KLJUČA. — Kaj imate pri vas res dva ključa od vaših vrat. — Res, enega ima moja žena, drugega pa moja tača.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklicni izjave beseda Dtn L., davek posebej. Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

Male oglase

»Slov. Naroda« sprejema upravo do 9. ure dopoldne

Sveže najfinejše norveško ribje olje

iz lekarne dr. G. PICCOLIJA v Ljubljani se priporoča sledim in slabotnim osebam

KEISEJE ENO VESBAVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NAD 23

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

FRIZERKO

dobro moč, iščem. — Nastop 1. novembra. Mesto stalno, plača po dogovoru. Majstorovič Ivan, Leace pri Bledu. 2991

ŽIVALI

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din. LOVSKI PES PITICAR rjave barve, z znakmo mariborske občine št. 90, se je v nedeljo zatekel v lovišču Fram. Kdor ve za psa, naj javi na naslov: Kreiner in drug, Maribor, Črtomirova 6. 2990

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

POZOR! Kupujem in prodajam rabljene čevlje in moške obleke. Klavžer — Vošnjakova 4. 2989

NAMOČENO POLENOVKO dobite vsak petek pri I. Buzozini, Langerjeva ul., delikatesa. 2995

SUHE DESKE mehkega in trdega lesa prodaja zaradi izpraznitve zaloge po nizkih cenah ŠUSTAR, Dolenjska c. 3000

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

OREHOVA JEDRCA sortiran trčen med, med v sa. tovu in medico kupite najbolj v MEDARNI, Ljubljana, Zidovska ul. 6. 46. T.

KAPITAL

BANČNI KOM. ZAVOD MARIBOR

Aleksandrova cesta 40 — kupi takoj in plača najbolj: hranilne knjižice bank in hranilnic vrednostne papirje: 3% obveznice, boni, srečke, delnice itd., valute vseh držav. Prodaja srečk državne razredne loterije. 80. M.

Najboljši vodnik po radijskem svetu je „NAŠ VAL“

sporedi evropskih postaj na vseh valovih, strokovni članki, roman, novela, novice s radijskega in televizijskega sveta, filmski pregled, nagradni natečaj, smehotica. Izhaja vsak petek in je tudi zelo ilustriran! UPRAVA: Ljubljana, Knafljeva ulica 8. Mesečna naročnina samo 10.— dinarjev!

Makulaturni papir prodaja upravnica »Slovenskega Naroda« Ljubljana, Knafljeva ulica št. 8

Pri trnovskih zeljarjih

Kako nastaja slavno trnovsko zelje — Zeljarstvo neprotokolirana obrt — spada pod trgovino

Ljubljana, 19. oktobra. Čeprav je kisel zelje pri nas narodna jed in četudi si je trnovsko zelje kot prava specialiteta pridobilo že pred dolgi desetletji celo mednarodni sloves — v svetu je znano kot kranjsko zelje — ne posvečamo primerne pozornosti posebnosti trnovskega zeljarstva, zeljarstvu. Trnovski zeljarji nedvomno zaslužijo, da opomrimo na nje čitatelje, za kar se nam nudi zdaj najlepša prilika, ko je najživahnejša zeljarska sezona.

TRDNA TRADICIJA

Nashe zeljarstvo ima zelo lepo tradicijo. Med tem ko so krakovski in trnovski ribiči in ptičarji že izumrli, se zeljarstvo, ki je tudi posebnost teh značilnih ljubljanskih predmestij, še vedno razvija in obrt postaja že skoraj industrija. Središče zeljarstva je bilo v prejšnjem stoletju še v Krakovu, kjer je slovela zlasti Jakopičeva zeljarna. Krakovo je v bistvu še vedno vas s svojimi hišicami, tesnimi ulicami in zelenjadnimi vrtni, a na posebnem Mirju, kjer je še pred vojno uspevalo najlepše zelje, je postala moderna stanovanjska četrt. V Krakovu ni več zeljarjev, a v Trnovem so še vedno »avtohtoni« proizvedenci kislega zelja in pri nekaterih hišah kisajo zelje v velikih kadeh že nad 100 let. Te v resnici domače trdke — o naših zeljarjih ne more nihče dvomiti, da so naše krvi — ne slave svojih jubilejev, kakor da njihova imena sploh niso minljiva. To je obrt, ki je v pravem pomenu besede zvezana s krajem, razvila se je tam, kjer zelje najlepše uspeva.

ZAKAJ SE JE ZELJARSTVO RAZVILO V TRNOVEM

Večji zeljarji dandanes sicer kupujejo zeljnate glave kot »surovino« za predelavo in nekateri so jih kupovali od njega dni, ne da bi jih pridelovali. Vendar »surovina« nikdar ni bilo treba »uvažati« od daleč. Za razvoj našega zeljarstva so pa bili ustvarjeni tudi drugi pogoji. Eden glavnih pogojev je bil velik konzum kislega zelja v sami Ljubljani. Ljubljana spada med mesta, kjer so kislisce posebno v častih — od cvička do kislega zelja, v nasprotju s Prago, kjer so vedno cenili sladkarije in mesnine, ali n. pr. z Monakovim, kjer je glavna značilnost pivu. Trnovčani so baje imeli svoj grb, podkovanega krapa, a kisel zelje bi jim delalo čast še dandanes, saj so nanj upravičeno ponosni. Nekateri tujaki prometniki pri nas tožijo, da v Ljubljani ni nobenih posebnosti, ki bi jih naj kazali tujcem. Toda še v samem Trnovem bi tu-

je lahko videl lep kos našega patriarhalnega življenja.

TEŽKO DELO BREZ POEZIJE

Zeljarstvo, to se pravi pripravljanje kislega zelja kot živila za trg, pa ni tako poetično opravilo kakor bi morda kdo mislil. Zeljarjev si tudi ne smete predstavljanjati kot tovarnarjev, ki sede v pisarni ob telefonu ter sprejemajo naročila za blago. Naši zeljarji se ne sramujejo dela, tudi tisti ne, ki niso najprejnejši in ki so si prihranili v boljših časih vsaj skromno rento za stare dni. Dopoldne lahko srečate naše najslavnejše zeljarje na živliskem trgu, kjer potrpežljivo čakajo na kupce. Nekateri izmed njih so pred vojno pošiljali po nekaj vagonov kislega zelja na teden v Trst in prejeli tudi do 300 goldinarjev. Teda je bilo zelje po 15 krajcarjev. Trnov-

ski zeljarji so zalagali s svojim blagom sami Trst, a tržaški trgovci so razpošiljali trnovsko zelje celo v Ameriko, Egipt in druge daljne dežele. A tudi tedaj so naši zeljarji delali z rokami, prav za prav še bolj, ker je bilo veliko povpraševanje po blagu in ker se ni bilo strojev za rezanje zelja. Prvi stroji so bili uvedeni l. 1910.

Zdaj zeljarji ne sprejemajo posebno radi obiskov. — Veste, zdaj je sezona, ne bom vam utegnili nič povedati. Dopoldne prodajam na trgu, popoldne trebimo, pripravljamo zelje, da ga zvečer režemo, večkrat pozno v noč, — se je opravičeval zeljar, a reporter se ni dal odgnati. Prišel je zvečer, da si ogleda obrat. Moral je počakati, preden so začeli delati, ker so prav tedaj tudi dobili »pošiljko« zeljnatih glav. Zložili so jih z velikega voza v skladišče. Večji zeljarji imajo več skladišč, ker potrebujejo mnogo prostora zlasti za velike

kadi. Pri našem zeljarju so bile zeljnate glave nakupčene tudi pod kapom doma, a razen tega je bilo nekaj vozov zelja še v velikem skladišču, kjer so ga čistili za rezanje. Za stanovanjskim delom dolge in ozke zeljarjeve hiše, ki je tudi značilna, se vrste drug za drugim skladišča, neke vrste kleti nad zemljo. V večjem skladišču sem našel 11 večjih kadi, že polnih, ki drže približno po 800 kg zelja, in nekaj manjših. To je v resnici že prava tovarna kladega zelja.

ZELJARSKI OBRAT

V skladišču ob kadeh je postavljen stroj za rezanje zelja. Pogojna ga elektrika. Stroj je enostaven in sorazmerno majhen. Na dnu okroglega plitvega oboda se naglo vrte ostra rezila, ki vprav požirajo zeljnate glave. Zeljar polaga glave v obod in jih rahlo potiska s štirimi prsti, med tem ko sloni palec na zunanji strani oboda. Če bi tiščal zelje z vsemi prsti v obod, bi mu lahko zašli med rezila. A zeljarji so tako spretni, da imajo vsi cele prste. V nekaj minutah je polna velika košara pod strojem — nad 50 kg krasnih, kakor svilenih rezancev. Letošnje zelje je posebno lepo, belo in glave so trde.

DELITEV DELA

Toda ogledmo si najprej, kako zelje trebijo! Ze od njega dni je pri proizvodnji zelja izvedena delitev dela. Ženske čistijo zelje, moški ga donajajo k stroju, ga režejo in nosijo zrezanega h kadem. Zeljarji naraščaj pa ima tudi važno nalogo: tlačiti zelje. Čiščenja zelja ni mogoče mehanizirati, kakor tudi ne tlačanja. Čeprav se zdí čiščenje na prvi pogled enostavno, vendar ni lahko. Delo s tem ni opravljeno, ko utrša zunanje umazane liste. Treba je še v cel, neprerezani glavi, precepiti z nožem kocen. Ker kocen ne izrežejo kakor kmetje, bi stroj rezal ploščate rezine. Če bi kocen ne bil razrezan. Razrezavati kocen v glavi je pa posebna umetnost.

PLES PO ZELJU V GALOSAH

Enostavno pa tudi ni samo tlačjenje zelja. Kdor je s kmetov doma, to ve. Toda

pri zeljarjih je treba tlačiti zelje v sezoni večer za večerom, in tlačitelj mora biti tudi trden v glavi, ne le v nogah, sicer bi dobil sv. Vida ples. Vsako košaro zelja, ki ga nasujejo v kadi, je treba tlačiti tako dolgo, dokler ne nastopi na površje voda. Če bi zelje tlačili bosi, bi si kaj kmalu obrabili podplate. Pri nekaterih zeljarjih uporabljajo tlačilce — galose, obute na čevljih. Prejšnje čase so nekateri tlačili zelje, obuti v posebne suknjene škornje. Zdaj galose — tudi modernizacija.

VEČ KAMENJA KAKOR ZELJA

Najsi bo kad še tako velika, jo je treba napolniti hkrati, brez presledka, sicer bi se zelje pokvarilo, zato morajo delati pozno v noč, če začno pozno zvečer. Ko je kad polna, zelje prekrijejo z zeljnatimi listi, potem pa se z deskami, ki se morajo dobro prilagati. Na deske nalože cele grmade kamenja za obtežitev. Čim večja je kad, tem večja mora biti obtežitev. Na zelju v kadeh, ki drže okrog 800 kg, je okrog 1.300 kg kamenja. Kamenje torej tehta več kakor samo zelje. Tudi to ni lahko delo, nošenje in nalaganje kamenja, končno za nameček.

TRGOVINA S KISLIM ZELJEM

Prava zeljarska sezona se začne navadno sredi septembra in traja približno dva meseca. Letos je bilo septembra še malo zelja, ker ga je zadržala suša. Sicer pa naši zeljarji začno kisati zelje že julija. V starih časih ga niso kisali pred Velikim smarnom. Zivahnejša kupčija z zeljem se začne novembra. Ko je zelje že skisano v velikih kadeh — čim toplejše vreme je, tem prej se zelje skisa — začno z njim polniti posebne sode, ki vsebujejo po 25, 50 ali 100 kg zelja. Te sode izdelujejo kmečki sodarji, pravi specialisti, v Selški dolini. Sodi ne smejo puščati zeljnice ter

morajo biti neprodušni, da se blago ne pokvari, zlasti pri prevažanju. Pred vojno so naši zeljarji razpošiljali zelje tudi v večjih sodih, ki so držali po 200 kg zelja. Teda trnovski zeljarji še niso poznali konkurence, po vojni se je pa zeljarska obrt (ki sicer ni priznana kot obrt, saj zeljarje prištevajo med trgovce) zelo razširila v vsej ljublj. okolici. Mnogo mlajše trdke zdaj izvažajo največ zelja. Precej »kranjskega zelja« gre v Dalmacijo, povsem se je pa ustavil po vojni izvoz v Trst. Zalagali so ga z zeljem Moravani; vprašanje je, ali bo Italija uvažala tudi zdaj zelje z Moravskega, ko je Moravska pod Nemčijo. Večino našega zelja konzumirajo sami »Kranjci«, Ljubljana in Gorenjska. Pošiljanje zelja po železnici v Maribor je pa že predrago. Tako naše zeljarstvo po vojni preživlja krizo v primeri s starimi dobri časi. Konkurencja je ostra. Lani je bilo

trnovsko zelje najcenejše, od kar zeljarji pomnijo, po 2,5 din kg na drobno, najdražje po vojni je pa bilo predlanskim, po 5 din kg, ker so tisto leto večino pridelka uničile gosenice. Letošnja letina je srednja po količini, a zelje je izvrstno. Na drobno je kisel zelje letos dinar dražje kakor lani. Kdor je kdaj poskusil to našo specialiteto, četudi brez primerne prigrizka, bo rad priznal, da ni nikdar predraga; trnovsko zelje, rumeno kakor maslo, se tudi topi v ustih kakor maslo. Številni posamezniki trnovskih zeljarjev, ki skušajo konkurirati s svojim zeljem, vendar ne morejo odkriti skrivnosti trnovskega kisanja zelja. To je pač tradicija, podedovane ter izpopolnjene izkušnje in spretnost. Kar zelja za slavit stare pivovarne, da ne more nihče ponarejati njihovih izdelkov, velja tudi za trnovske zeljarje.

Ljudje si znajo pomagati

Nekaj primerov izredne podjetnosti in iznajdljivosti

O denarju, ležečem na ulici, imamo že pogovor. Če bi pa hoteli to trditve preizkusiti, bi prišli do spoznanja, da je to čisto teoretična zadeva, ki se ne da nikoli praktično uresničiti. Kdor hoče zdaj služiti denar, mora biti ne samo priden in energičen, podjeten in izobražen, temveč mora imeti še posebno srečo in biti mora iznajdljiv, odnosno imeti mora dovolj fantazije. Na prvi pogled se zdi to čudno, pa je vendarle res. Človek mora imeti precej fantazije, če hoče odkriti nove poklice, ali preskrbeti si delo. Poklice je treba zdaj tako rekoč izkopati iz zemlje.

Znano je, da so zaposleni v vseh strokah, kjer gre za okus ohranjen vseh živih od čaja in kave do tobaka, posebni pokusovalci. Nov poklic si je izmislila Amerikanka miss Martinova in zdaj zasluži zelo dobro. Njena naloga je preizkušati kolikšno in kakovost živil glede na cene. V ta namen mora vsak dan jesti najmanj desetkrat. Zahaja v restavracije in gostilne, da lahko rotem izreče o njih svojo sodbo. Šest dni v tednu naroča najrazličnejše jedi in samo en dan v tednu je prost. To je edini dan, ko si lahko nekoliko odpodje, obenem se pa seveda tudi post. Sama pravi da ji je post najboljše razvedrilo in okrepilo. Jediti vseh vrst je namreč sita in mnogih se je že tako preobjedla, da se mora posteno premagovati, da jih sploh lahko se je.

Lov na hišo

Ob koncu septembra je doživela ameriška država Oklahoma čuden lov. Sodnik Bill Jefferson iz mesta Elk City je zahal konja in krenil na pot severno od mesta Sayre, kjer je ustavil traktorje posebne konstrukcije, ki so peljali iz Elk City v naselbino Pampa v Texasu hišo. Lastnik hišice je bil namreč dolžan 140 dolarjev na davkih in če bi se mu bilo posrečilo prispeti s hišico v Texas, bi mu po ameriških zakonih davčnega zaostanka ne bilo treba plačati. Ko se je na sodniku posrečilo zadržati ga še v mejah države Oklahoma, mu ni kazalo drugega nego dolg poravnati in šele potem je smel svojo hišico odpeljati naprej.

V Ameriki prevajanje hišic ni nič izrednega. Prepeljati se dajo tudi velike hiše, ker so na poseben način konstruirane. Seveda jih ne prevajajo daleč. Lova na hišo pa celo v Ameriki še niso imeli.

Vitamin C v krompirju

Vitamin C je izredne važnosti za prehrano človeka. Kajti če ga je dovolj v hrani, je človek mnogo odpornjši proti raznim boleznim. Imunizacija proti davici, spalni in drugim boleznim je prav za prav mogoča samo v organizmu, ki ima dovolj vitamina C. S tega vidika je izrednega pomena jedilni list, obsegajoč toliko vitamina C, kolikor ga je treba za uspešen boj proti nalezljivim boleznim. Začnje čase so se jeli učenjaki zanimati za krompir, ki postaja vsakdanja hrana ne samo siromašnih, temveč tudi premožnejših ljudi po vsem svetu. V krompirju je dovolj vitamina C, ni ga pa v vsaki vrsti krompirja enako in tudi starost krompirja igra pri tem važno vlogo. Za nas je zelo važno, da je največ vitaminov v pravkar nakepanem krompirju, ki pa mora biti zrel. Spomladi ima krompir že prav malo vitamina. S kuhanjem se vitamin C v krompirju uniči. Zato je treba pripravljati krompir na kak drug način. Ker je v svežem krompirju štirikrat toliko vitamina C kakor v krompirju, ki

je prezimoval, je priporočljivo jesti krompir že jeseni. Krompir je priporočljiv zlasti za prebivalce večjih mest, kjer se je treba boriti proti nalezljivim boleznim z večjo vneto kakor po kmetih, kjer nevarnost ni tako velika.

Ljudje in stvari

Kdor je študiral fiziko, ve, kaj je amperje in watt. To sta enoti za merjenje električne energije. Njuni imeni sta nosila prej dva slavna fizika James Watt in Amperje, ki sta se pojavila na polju elektrike. Tudi druge stvari so dobile imena od slavnihih in zaslužnih mož. Makintosh je plašč, ki je dobil svoje ime po tovarnarju, lastniku tvornice, kjer so take plašče izdelovali. To je bil škot Mac Kintosh in njegov družabnik je bil pozneje Mac Farnan. Druge vrste plašč so dobili ime po njem in imenujejo se makfarna.

Etienne de Silhouette je bil v 18. stoletju generalni finančni kontrolor v Franciji. Ljudje so ga sovražili in zasmejavali. Karikaturisti so ga radi karikirali in kmalu so dobili njegovo ime portreti, ki so bili takrat zelo v modi, namreč silhouette. Izraz pantalone je večinoma že izginil iz vsakdanje rabe, vemo pa še, da pravimo tako dolgim hlačam. Italijanski komediji je bil tip Pantalona, ki je bila njegova posebna komika v tem, da so mu padale hlače. Ko so pozneje dolge hlače res prišle v modo, se jih je prijel njegovo ime. Za obložen kruhek imamo izraz sendvič. Njegov biter je bil lord Sandwich, ki je bil tako navdušen sportnik, da ni hotel opustiti igre niti med jedjo, zato je nosil v žepih kose kruha, med njimi pa tenko narezano šunko. Z eno roko je igral, z drugo pa jedel.

IZKUŠENA PESTUNJA

— Marička, preden položite otroka v kad, se prepričajte s toplo vodo ali je voda topla, da ne bo premrzla ali prevroča — opozori skrbna mati novo pestunjo. Jaz spoznam to brez toplogera, odgovori pestunja samozvestno. Če položim otroka v kad in če postane rdeč, je voda prevročna, če pa postane modrikast, je voda prehladna.

Lev Vlahyhas

MOŽ, KI JE UGASNIL SOLNCE

FANTASTIČEN ROMAN

Tudi drugi člani Konzorcija niso bili povprečni ljudje. Generali in inženirji, učenjaki in strokovnjaki za vse mogoče na svetu.

Ze pol leta je zasedal Konzorcij vsak dan. Polnih štiriindvajset ur so bili v permanenci — devet mož po osem ur dnevno. Potem pa drugih devet in devetintrideset.

Svet trojice je bil vedno na razpolago ves. Tudi če niso bili zbrani vsi trije, sta bila vsaj dva, kajti eden izmed njih nikoli sam ni izdajal važnejših povelj.

Bilo je 26. junija.

Maršal Erwein je sedel v svojem kabinetu. Dva z usnjem prevlečena naslanjača, miza in ogromna knjižnica polna aktov, načrtov, rokopisov in fotografij. In pa še nekaj. Amplionček v obliki školjke in majhen oddajni aparat.

Nedolžni igrači je bila podobna ta radijska postaja.

In vendar je bila najvažnejša ročica vse palače. Res je bila še ena glavna oddajna postaja v sejni dvorani enake važnosti. Obe sta bili nadrejeni vsem drugim postajam palače, kajti zavzemali sta celo skupino valov 3542-D. Od tu so prihajala povelja poveljnikom armad na bojišču, seveda šifrirana in ob uporabi skrivnostnega aparata za prekinjanje. Skozi to postajo so šle pogodbe z ameriškim vojnim

ministrstvom in sem so morale prihajati vse važne vesti, namenjene Konzorciju.

Gong radia je zadonel.

Erwein je vključil amplion.

— Halo, tu 725-Y... 725-Y...

Erwein je navil aparat na ta val in dejal s svojim suhim ostrim glasom:

— Tu Vojni konzorcij, maršal Erwein.

— Doktor inženir Havel.

— Želite prosim? — je vprašal Erwein nestrno.

Kajti čas mu je bil drag, a ime, ki ga je bil zaslislal iz aparata, mu je zvenelo preveč mrtvo.

— Imam za vas žalostno vest. 2. julija se namreč vojna ne more pričiti.

— Ha-ha! Vojna se prične! — je odgovoril maršal odločno, ta čas je pa listal po debeli knjigi in iskal črki H. A. Da, Havel, nekakšen izumitelj... To so razstreliva... Toda sicer nič, kar bi bilo v zvezi z vojno.

— Ne prične se! — se je začelo iz aparata.

— Ne vprašujem po razlogih. Začne se in konec besedi.

— Prepovedujem vojno! — je zadonelo povelje, da je celo maršal odskočil pred njim. — Če ne bo izpolnjeno moje povelje, ugasnem sonce in vse luči, kar jih je na svetu. V mojih rokah je sila, da lahko uničim svetlobno drhtenje na vsej zemeljski obli.

Nekaj časa je bilo vse tiho. Gotovo se mu je zmešalo od njegovih izumov. Jasno je, da je norec. To ni mogoče, saj to bi pomenilo konec sveta. Neumnost! Zato je samo zamrmral:

— Videli bomo 2. julija.

— Nikar ne pozabite na val 725-Y — je dejal

porogljiv glas iz katerega ni odmevalo prav nič blaznega.

★

In potem je bilo vse mirno kakor poprej.

Na plavajočih otokih ob zapadni Franciji so se zbirale podmornice, letalske baze so se razraščale v ogromnih obsegih, razstrelivo so prevažali s posebnimi letali in vlaki. Povsod je vladalo mrzlično vrvenje. Priprave za nastop so se bližale koncu. Toda čudno: to je bil miren nastop, kakor k nekakšemu važnemu delu. V večji razdalji od oblasti prodiranja je bil mir naravnost neverjeten.

Državna šahovska komisija (turnir je bil meddržavni, ena poteza v mesecu; poteze so bile izpostavljene javni kritiki in odločitev je padla prav v državni komisiji), je zasedala mirno, pastir na Poloninah je piskal na svojo piščalko in vlačuga v Karlovi ulici je iskala zaposlitve.

Bili so ljudje, ki so se delali, kakor da jih vojna ne more spraviti iz ravnotežja. Močna zaklonišča so bila že davno v vsaki kolibi, bombe niso mogle prodreti tja... kaj se nam more zgoditi? Človek mora biti že pravi idiot ali pa mora imeti neverjetno smolo, da se da kje zasačiti smrti. Tako vsaj so govorili vsem, kdor je hotel verjeti. A takih ljudi je na svetu dovolj.

Tisti, ki so neposredno na bojnem polju, ha, to je riziko sporta.

Vendar pa sta bila dva, ki nista spala.

Havel.

Mora vesti ga je tiščala liki krvolocen vampir. Strašno bo, če bo treba res ugasniti sonce in luči. Pomislite na vse tiste, ki bodo baš v zraku, na tiste,

ki bodo drveli v avtomobilih ali pa ki bodo daleč kje od doma na morju, na poljih, v gozdovih, na tiste, ki bodo delali pod vodo, v rovih in rudnikih; na otročičke na ulicah, tlakovanih črno kakor peklo, na deklice in dekleta, ki ne bodo mogle nikogar priključiti na pomoč, na zločince in morilce, ki bodo imeli raj na zemlji.

Res je Havel sporočil ta svoj sklep ameriškem vojnemu ministrstvu. S tem je samo razširil svoj naslov norca za nekaj sto kilometrov naprej — to je bilo vse.

Ljudje so se smejali tej šali ali pa je niso poslušali.

Kričal je po radiu svoje obvestilo po svetu.

Se je bil čas umakniti roke od tega pokletega dela. Negotovost je z neskončno palico udarjala po Havlovem srcu. Morda... Morda je gotovo, da je vojna groznejša prikazen od teme. In ta problematična gotovost je privlačila Havela liki sirena. Odločitev je tem težja, čim več ima človek možganov — toda potem je to zakon, od katerega se ne da odstopiti.

A drugi, ki ni spal, je bil maršal Erwein. Res je bil povedal v Svetu trojice to brezpomembno prigodo, toda oba tovariša sta sprejela to vest še lahkomiselneje od njega. Toda majhna razlika je bila tu. Maršal Erwein je bil neposredno slišal ta poveljujoči in grozeči glas. V njem je bil poseben odtenek. Zaman ga je podil maršal iz svojih misli. Z napačnostjo volje ga je mogel za dolgo pokopati v svoji notranjosti, toda vedno se je hotel znova vrniti k njemu.

V noči na 1. julija so ga mučile sanje, neumne sanje.